

EERSTE BOEK

Langsam, schleppend, wie
ein Naturlaut

Op een onbewolkte maar geenszins heldere dag, tegen vier uur in de middag van de eerste augustus 1989, kwam een lange, geelgroene trein tot stilstand op Gare du Nord te Parijs. Victor Prins, die wankelen boven struikelen verkoos, klemde zijn leren koffer (meer overhemden dan manuscripten) onder zijn arm en zette een voorzichtige voet op Franse bodem. Hij keurde de val van het licht op het station en wandelde naar de eerste kiosk die hij zag. In zijn hoofd klonk hem onbekende muziek toen hij twee Ansichtkaarten afrekende. Hij nam plaats op een bank, legde de koffer op zijn knieën en draaide het dopje van zijn Rotring. Op de kaart met een foto van een halfnaakte Hamilton-nimf – grote korrel, kleine meid – schreef hij: ‘Beste Veen. The boar has landed. Het is algemeen bekend dat reizigers als beesten eindigen. De gewoonte van Parijzenaars om Pruisen met open armen te ontvangen lijkt vooralsnog een mythe. Dit is het laatste dat je verneemt van – je Victor.’

Hij deed een halfuur over het schrijven van de andere ansicht. Een afbeelding van W.R. Sickers *Mornington Crescent Nude Reclining*, een liggend naakt dat met gebalde vuisten lijkt te rusten: ‘Boe! Zó heb ik je gezien. Zo hebben anderen je gezien, dat blijkt. Wat doe je daar in je sluimer willen wij nou weleens weten!’

Victor probeerde een grijns maar voelde hem mislukken. Hij postte de ansichten, stak een sigaret op en wandelde het station uit. Een rokerige gloed hing over de stad. De geur van uitlaatgassen en geroosterd vlees. Het lawaai was een mengeling van verkeer, stemmen en zomerse, maar onherleidbare geluiden. Iets in Victor juichte, klonk als een kind dat een toonladder beklimt: hoger, hoger, en dan... wat een uitzicht! De laatste noot een ijle kreet die naar de einder snelt.

Echte reizigers, dacht hij terwijl hij een routebeschrijving bestudeerde, voelen niet die toeristische behoefte zich te mengen met de plaatselijke bevolking. Een echte reiziger wenst een aura waar de autochtoon van schrikt en voor terugdeinst. De eenzame die vragen oproept: ‘Waar

komt die man vandaan?', 'Wat is hem overkomen?', 'Wat wil hij toch?'

Hij stak een plein over. Auto's raasden langs hem, claxonnerend, schurend en zuigend met droge banden op smeltend asfalt. Bestuurders met ellebogen in geopende raampjes, allen, leek het, met een frons. Een terrasje op een stoep, gehuld in blauwe gassen, noodde hem tot een pauze. Hij bestelde een dubbele calvados. Terwijl zijn spieren zich ontspanden, welden tranen in zijn ogen.

Parijs, de stad waarnaar hij jaren had verlangd. Hier dwaalden engelen die hem zouden scholen: de zielen van de grote geesten van de linkeroever die hij in gedachten had gevolgd op hun wandelingen langs de Seine en hun wilde kroegentochten. Hij luisterde en probeerde gefluister op te vangen.

Wat klonk was zijn geheugen.

Zijn vader schudde hem op het station van Groningen de hand (het geestesoog vertroebelt nooit door tranen): 'Maar wat ga je daar nou eigenlijk doen, jongen?'

De hemel boven Oost-Groningen, het pla-

fond van zijn jeugd, en misschien ook van zijn kunnen.

Stemmen boven een keukentafel: ‘En chef, wat dōe je nou zoal?’

Een laatste oprisping voor hij de garçon riep voor nog een dubbele: ‘Victor, waar ben jij in vrēdesnaam mee bezig!’

Victor dronk zijn eerste glas uit, nam een slok van zijn tweede, vouwde een kaart uit op zijn knieën en probeerde zich te concentreren.

Een koele hand in zijn nek schudde hem wakker. Louise. Ze had hem gezocht en gevonden, midden in Parijs. Terwijl beelden van interieurs en landschappen in de mist van zijn toegeknepen ogen oplostten, zag hij hoe een jong meisje dat hij ooit gekend had was veranderd in een oud meisje zoals enkel Franse meisjes dat kunnen. De schoonheid van het gezicht dat hij zich tot zijn zeventiende duidelijk voor de geest had kunnen halen (daarna schilderde hij van vervaagende indrukken een schimmig portret), vond hij moeizaam terug in felle jukbeenderen, magerre wangen, door wijn en rook verkleurde tanden (wel charmant), en een vermoeide boezem

in een bedrukt T-shirt (volkomen verfoeilijke kledij). Ze had hem hier wel verwacht. Als ze zich al iets herinnerde van die vakantie van lang geleden, was het wel dat ‘Victóóór’, haar vakantieliefde, en zijn verrukkelijke ‘papááá’ elk terrasje dat ze op hun weg vonden ‘in bezit namen’. Ze bekeek hem, knikte goedkeurend, en bloosde. Die bloos sneed door zijn hart. Ze liet zich in een stoel vallen, had binnen een seconde een sigaret in haar vingers en haar longen vol rook.

Even later dronk ze slurpend van haar koffie. Telkens wierp ze een blik op Victor, die door vermoeidheid overmand helemaal niets wist te zeggen. Hoe was het met zijn familie? O, tja. Hoe was het met hem, god, hij zag er goed uit hoor, als toen – bijna als toen, ja ja, zij niet, dat wist ze zelf ook wel. Victor glimlachte.

Het appartement stond in een bladderende straat. Rue de la Fauvette. De muren oudgeel met hier en daar een roetvlek, het hekwerk van de benauwde balkonnetjes zwart en glanzend als antraciet. Eén lange rij linden. Geen tuintjes.

Ze beklommen een hel wit trappenhuis. Loui-

se ontsloot een deur op de derde woonlaag en leidde hem door de kamers. Ze rook sterk naar zweet en het was alsof ze elke kamer – enorme vertrekken, in één stond een piano – vulde met haar geur. Vriendin Simone ('ze is veel mooier gebleven dan ik') zou laat thuiskomen, en de jongens zouden morgen terug zijn uit Bretagne.

Juist.

En dit was zijn kamertje. Een bed, een raam dat uitkeek op de straat, kroonluchter, kast, bloemetjesbehang. Een raam dat open kon. Ze liet hem alleen en toen ze later even haar hoofd om de deur stak – alweer blozend, hou daarmee op! – keek ze hem vertederd aan, iets wat hem nog nooit was overkomen. Hij opende zijn koffer, legde *Desolation Angels* van Jack Kerouac ('slecht, maar goed', zou Lisa zeggen) op de grond naast het bed en daaronder de zwarte dummy met notities.

De volgende dag zouden de jongens (hij kende ze niet, en Simone herkende hij niet: hij had al die jaren slechts met Louise geschreven) Ouwe Jack met één lome Franse slag afdoen als 'de uitvinder van de doodlopende weg'.

De rest van zijn boeken, video's en lp's arri-

veerde vijf dagen later. En weer vijf dagen later wist hij dat er geen brief meer zou komen.

Hij dwaalde door de stad en waande zich een balling. Laat in de middag trof hij Louise in het Bois de Boulogne. Ze dronken lauw bier uit blikjes en zij hoorde hem uit. Hoe was het toch met zijn ouders en zusjes? Waarom had hij al die jaren in zijn lange brieven voornamelijk geprobeerd grappig te zijn? Wist hij wel dat ze al die tijd gedacht had met iemand te schrijven die niet meer bestond? Die zichzelf had ontpopt tot een – sorry hoor – cliché? Dat ze een foto van hem en zijn zusjes had waarop hij vijftien was, Lisa aan één hand, Anna aan de andere, met op de achtergrond de zee, en dat ze die kop van hem nooit wist te rijmen met dat wat hij schreef? Victor haalde zijn schouders op en glimlachte.

‘Ach,’ zei hij, ‘ik houd wel vaneen beetje leut.’

De maaltijden aan de tafel in de woonkamer, de ramen open, het ruisen van de stad als muzak, stelden hem in de gelegenheid te zwijgen. Het rappe Frans van zijn tafelgenoten begreep hij

nauwelijks. Dat hij zich na het eten terugtrok, werd uitgelegd als een vlaag van inspiratie. Hij was een ‘Europees dichtersjong’. Hij moest dit en dat lezen. De jongens – mannen eigenlijk, onberispelijk gekleed, filosofiestudenten – kwamen hem boeken brengen en keken hem aan met een mengeling van medelijden en binnenpret. Schrijver te zijn in een stervende taal in een stervend werelddeel: *C’est absurde*. Victor voelde de behoefte Veen te schrijven (‘Hier, in dit land, gaan middelbare-scholieren de straat op om beter onderwijs te eisen; leg dat een Oost-Groninger maar eens uit!’), maar wist zich te bedwingen.

Op een avond vroeg hij naar de foto. Hij had veel, heel veel gedronken. Met blinde ogen bekeek hij het plaatje dat hem door een snaterende Louise werd voorgehouden. In Victors hoofd werd een toverlantaarn ontstoken. En terwijl Louise en Simone de welwillend kijkende filosofen vertelden van die vakantie van lang geleden (Griekenland, 1975), zag Victor zich een weg afrijden, een bocht omslaan: Oude Huizen, Oost-Groningen.

Daar stond de Directeur op het land. Hij leunde tegen een combine en sprak de jongens, die

het hooien hadden gestaakt, toe als Jezus op Zijn oude dag: ‘As de mens bedould is om de natuur n handje te helpn, wel is hier den godverditje de boas?’

Op het erf van Café Stik, waar ’s zomers tijdens het dorpsfeest een kermisje stond (zweefmolen, draaimolen, oliebolleakraam en suiker-spinnewiel), struinden Victor en Lisa naar avontuurlijk afval: een ongebroken bierglas op een stijlvol voetje, wijnflessen uit duistere landen, een per ongeluk weggegooide rol viltjes van Oranjeboom. In hun eigen tuin, die grensde aan het land, smeerde hun moeder boterhammen. Verderop, bij het ven, de hofstede van boer Valk. In het boothuisje had hij een vervuilde en verwilderde Lisa gevonden.

Het dorp Oude Huizen had altijd maar uit één straat bestaan, een lange rechte straat met dicht aan de weg de woonhuizen en een eind het land in de boerderijen. Er was een kruidenier, een slager, een kroeg en een bank. De vooruitgang had slechts één voet aan de grond gekregen: een winkel waarin een afgestudeerde bioloog milieuvriendelijk vlees verkocht. Nog niet zo lang geleden was Victor met de nu stokoude